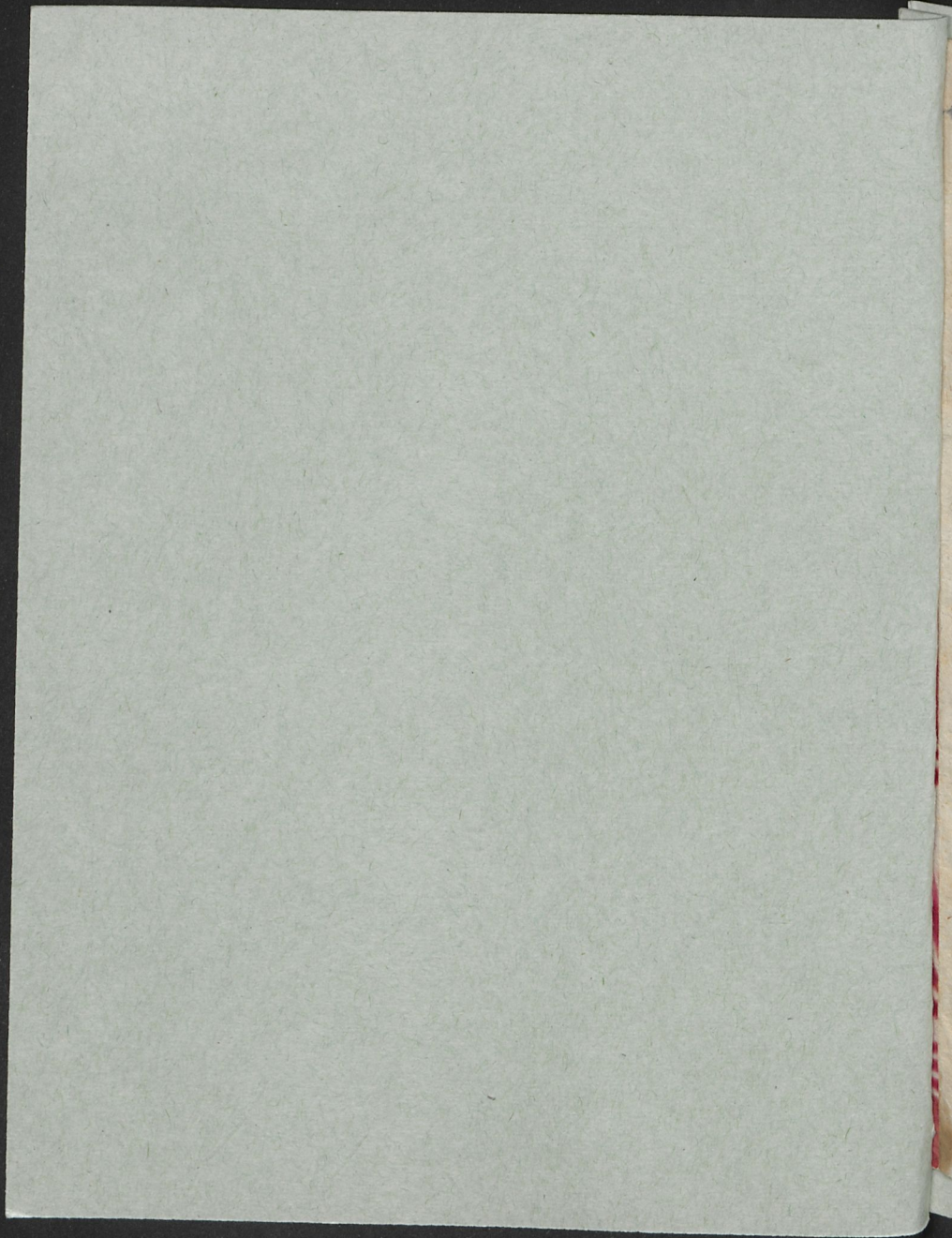

π κ
1866 a

L. 142, 8.

II 705.

HC
1866a

OPIZII JOCOSERII,

Juris Utriusque Licentiati & Practici
Veronenſis,

DISSERTATIO JURIDICA,

DE

EO, QUOD JUSTUM
EST CIRCA SPIRITUS FA-
MILIARES FOEMINARUM,

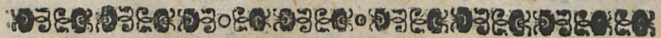
Hoc eſt,

PULICES,

Quæſtionibus Theoretico-Practiſis rarioribus ad-
ornata, variis Variorum Dicasteriorum præjudiciis aucta,
rationibus tam dubitandi, quàm decidendi amplifi-
cata, Facultatum celeberrimarum reſponſis ſo-
lidiffimis firmata, & ex principiis tam Ju-
ridicis, quàm Moralibus
deprompta.

Omnibus Doctoribus, Judicibus, cauſarum Patro-
nis & Studioſis aliisque in foro, Scholis ac
gynæceo verſantibus, perutilis
ac neceſſaria.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

MARPURGI,

ANNO M. DCCIV.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

OPIZIUS Jocosarius.

PRISCIELÆ CATONI,

Etsi noctuas Athenas juxta illud tritum, ferre videar, qui presertim mense Augusto, pulicem semper auctore, pulicem Tibi offerre audeo; nihil tamen de Tua facilitate mihi metuo, cui (credo) copia divitiarum Tuarum inopiam favoris non pariet, hac spe freta, quod magis quis quam quid donec, inspicias. Et quem dono pulex eo gratior erit, quo certius est, cum multis parasangs à reliquorum naturâ abire. Nec enim mordebit, sed delebitur & vitillabit, inde & dignus est, qui mitiore fructur facio, quam reliqui Tui, qui plus sellis quam melle habent; Ille adeo non mea preces, sed Tuis & materie genus, etiam sine Curione, ad hospitalia tecla Tua aditum ei haud dubie paraturus sit. Sed satis mihi prestat, si nugas meas legis: Itaque adjecto epistolo molestius magis, quam officiosius esse nolo: Vale.

Candidior folio nivei Galatea! ligustri
Floridior prato: longa procerior alno,
Splendidior vitro, tenero laesrior haddo,
Levior assiduo detritis aequore conchis,
Solibus hybernis, aestiva gratior umbrâ,
Nobilior pomis, platano conspectior, altâ,
Lucidior glacie, maturâ dulcior uvâ
Mollior & cygni plumis & lacte coactâ
Et si non fugias, riguo formosior horto, &c.

LECTORI AMICO SALUTEM!

Admirandam Tibi, Lector benevole! rem exhibere animus est, hâc tamen lege, ut venerabile frontis Catonianæ supercilium aliquantisper in mare Creticum deportes, ne tribunal nobis Tuum Rhadamanteum, & ut severi illius judicis Scopulus, fiat rei. Quid ergo inquis? lex Africa monstri habes? an Gigantem Deorum quondam oppugnatorem, audacissimum? vel Pythonem, novum? aut Draconem horrendum, Cadmi olim prædam? An quonemve cornutum? An forte, ut Scriptor ille Cyclicus apud Flaccum:

Fortunam Priami cantas & nobile bellum?

Antipater Scyllamque & cum Cyclope Charybdim?

vel quæ alia speciosa miracula promisit num phœnicem habes, quingentesimi cujuslibet anni [si stupendo sapientiæ humanæ miraculo, Seneca epist. 42. credimus] partum? An potius

Par

Parturiunt montes nascitur ridiculus mus?

Imò verò rem acu tetigisti? Vilior est mure res & vel S. Script. I. Sam. 24. v. 15. Phrafi, vilissima! *PULICEM*, Spiritum familiarem sexûs fœminei Tibi offerimus, sub incude juridicâ vapulantem, & cultrò non Medicorum, sed Jurisconsultorum anatomicè dissectum, jucundò, ni fallor, spectaculò & æque ridiculo, ac si alaudam vel *Regulum*, aliquot boum curru vectum videas, quod genus est servitij cuiusdam feudalis in Franconia, juxta *Speidel. in Notab. voce Lehebndiensis*. Hospitem ergò non multi cibi, sed multi joci desideramus; Veni quisquis es, Benevole Lector! ad dapes & cramben, non quidem bis coctam (nec enim nostrum est, ut Cornicula Horatiana solebat, alienis nos plumis ornatos deridendis aliis propinare, & contra Leg XII. tabb. alienam segetem in nostrum agrum *pellicere*) sed tamen nullò conquisitarum phrasium pipere, aut sententiarum Zingibere, tantùm aliquò facetiarû sale conditam: ita quidem, ut jocando seruetur τὸ πείρω. Ridentem dicere verum quis verat? aut urbanitatem vitatâ scurrilitatis charybdi & excessûs Scyllâ vituperabit, nisi fortè austerus Cato, è quo quis citius ignem, quàm risum excutiat, & qui, sociatâ stultitiæ superbiâ, auditò jocò, juxta illud Mantuani. i. Sylv.

Sic furit, ut spumis ex ore cadentibus atrox

Fulmineus quoties dente minatur aper.

Sic fremit ut frendens, cum ferrea vincula mandit

Corberus, & Stygiæ murmure turbat aquas.

Arcum non semper tendere Apollinè, triviali proverbio admonemur, ne semper severioris disciplinæ Musas colamus. Inter se, ex dicamine *Seneca. epist. 3. ista miscenda sunt, & agenti quiescendum, & quiescenti agendum, prout natura diem & noctem se fecisse clamat*. Nec nos ordini nostri tesseram abjicimus, aut Sisyphæum spartæ nobis mandata saxum, musco obduci statim patimur, ubi honesto nos otio, vel potius negotio delectamus, & sic tristitiâ fortunæ inclementioris sagittas secuta quæ exorcizamus, Talia agimus, cum nihil agere possumus aut volumus. Ut sic praposteras improbò nasò excubias agentes mortales, quos livoris tinea comest, & invidiæ rubigo, rodit, tela sua venenata in nos figere jure non possint. Tuus ergò, B. L. candor pro clypeò & murò aheneò erit contra istius furturis homines, Theoninò cunctos dente ferire doctos. Habeas hanc exigui & ferè extemporanei laboris fæturam;

turam non nisi melioris obsidem & sponsorem, Defendet nos umbo celeberrimorum Virorum, similia jocosa ita aurorem, ut ab æquis reum æstimatoribus in Cærites ceras relati non fuerint, Nota Senec. de Tranq. anim. c. 15. v. 5. Miscenda tamen ista &c. Interdum & Socratem in arundine longa equitantem videre licet; & gravissimus *Seneca epist. 106.* latrunculis ludit, aut in supervacuis subtilitatem terit. Testor Apocolocyntosin Claudii Cæsaris, eò Autore editam, unde paruit omnium horarum hominem tantum valuisse in jocis quantum in seriis. Achilles gloriam, ut tali pugna non feramus, certè Ajacis nos manet. Aliquod, si non emne fert punctum, qui miscet utile dulci. Fortè nisi ita peccaremus, gravius peccaremus, prout alij, qui *seriorum laxamenta curarum, alexi, luxu, venere, aliisq; vitiorum. contentioneibus. supplere assolent*: Juxta illud Plinij in Paneg.

Sed apud bonum virum, bonam causã habebimus, apud malum, ne quidem agemus. Senec. l. 4. de Benef. cap. 4. Itaq; ne prologus prolixior sit fabulã, manum de tabula tollimus; præsertim cum nescio quis Cynthius aurem vellens moneret ex Plinio Juniore, lib. 4. epist. *Longiore præsertione ineptias vel excusare vel commendare ineptissimum esse.* Vale Lector Benevole! & si quem Zoilum vel Sciolum offendens, meo nomine salutem Anticyras mitte, ut ibi bibat purgantem peccata succum.

PROLOGUS.

AD præscriptum l. 25. verb. rogo plenius, que ad h. c. spectant attingas, quotidiana enim sunt, ff. de lib. leg. de materiã quotidianã; scil. publicibus, animalculis ita notis, *Notior ut jam sit canibus non Delta nostris*, acturus, ut cuncta fiant ordine. & decenter; vocis vim primùm explicabo, & ab hoc rivulo ad mare materiæ amplissimum, navigium & vela vertam, cum Jctis summus & prior semper circa verba labor fuerit, teste Quintil. *Dist. Omt. l. V. cap. ult.* adeò, ut autore Gellio *Noct. Att. lib. XIII. c. 10.* Antistius Labeo (celeberrimus ille Jctus, v. l. 2. ff. de orig. juris) qui latinarum vocum origines. & rationes exactè percalluit, eã præcipuè scientiã, ad enodandos plerosque juris laqueos sit usus; cui rei gemina in alijs Jctis ipsoque Justiniano nostro Sacratissimo deprehendes. *Quæstio ergo prima sit,*

Unde pulex dicatur? *Quæstio. I. non cui suad*

Et licet adhuc, more suo, velut Proculus & Sabinus certent Grammatici, communis tamen opinio est, quod dictus sit à græcã voce *πύλη*, originem trahente à verbo *πύλω* sive *πύλω*, pulex, quæ *satie*

ratio originis adeo induxit Cælum Calcagnium, ut non pulex, sed pollex scribendum. dicatoriè, contra omnium Criticorum vota, præscribat; Nos. Palæmonis vices aliis relinquemus, nec malè iudicando litem nostram faciemus, l. 6 ff. de extraord. cognit. Alij à pulvere pulicem nominatum putant, cum pulvis sit alimentum pulicis, prout hujus sententiæ est *Isidorus*, vel meliùs (quò & alludunt verba venusti carminis notissimi; *Angla Flæosq; canam, qui vvachsum pulvere schvvarzo*) quia ex pulvere nascitur pulex: delicatiores enim sunt Dn. pulices, quam ut pulvere sint contenti, cum quosidie deliciis & sanguine virgineo, uti fruiq; solèant, nisi forte pulverem comedere eò tempore, quò homines glandibus vescerentur, prout ad l. 2. 36. §. 1 ff. de verb. sign. notare solent Nostri; quorum omnium. instar *Wissenbachius* esse potest ad partes vocans tres Poëtas, hoc est testès omni exceptione majores: *Aufonium* videlicet, *Tibullum* & *Ovidium*. Ne verò in convivio hoc fabulosa ἀσύνετολῶσιν, & mea oracula ego fundam, dixerim, quod pulex dictus sit vel à puella & lex (da die Mägdelein die Finger nach lecken) vel à voce mulier: ita scilicet, ut mu, mutetur in pu: abjiciatur li & loco er addatur lex, unde præcisè fiet pulex; simili derivatione, quâ teste *Philandro von Sittenwald*/Benjamin à verbo volo descendit. Et hoc ante me nemo observavit: ceu quondam apud Dn. Schuppium Magistellus quidam; qui in scribendo glossas ad *Calëpinum*; in voce *refrigerium* loco verbi *Kühlung*/substituendum pouus aiebat *Dchsenlung*: ob sexus masculini prærogativam.

Quæst. II.

Cujus ergò generis sit pulex??

Et quamvis Grammatici iuniori, infimi, mediocri ad unum omnes pulicem generi Masculino adscribant, nulli tamen dubitamus ab iis divortium facere; cum quotidianà illà magistrâ, experientiâ, vel lippi atq; tonforibus notum sit; pulices esse generis foemini; Dañ der gleichen Käglein seynd vornehmlich der Weibseut patroni, un halt sich bey denen auf weil sie daselbst zu essen/un den Bruñen nicht weit haben. Ad minimum hoc erit à Grammaticis concedendum; pulicem esse generis communis: cum per communicationem sine etiam generis masculini. Quicquid sit! loquamur cum vulgò; no examen grammaticorum in festas aquilas, junctis umbonibus nobis inferat, quod illi accidere videmus, qui se ad aurem auramq; eorum non examussum componit; & in patrios Divi Prisciani cineres, mingere ausus fuerit.

A. 3.

Quæst.

Unde verò descendat vox Germanica, *Floh* / *quæri posse?*

Respondemus sine hæsitantia; vocem illam à pernicitate, pulicem proprio quarti modi, dictam in aprico esse: Ein *Floh*, weilien er gleichsam fliehet oder flucht: quam derivationem mirè confirmat ænigma pœticum, nuper à formosissima virgine H.N. nobis pro *subsidio charitativo* communicatum sic sonans: *Rath was ist das?*

Es flucht und flucht doch nicht, hat auch nicht Flügel an /

Sticht ohne Schwert und Spieß, es beißt doch ohne Zahn.

Euch Jungfern hat es gern und ist euch gar gemein /

Die Füße hat es nicht und zwey zu wenig seyn /

Und hat doch alle die; Es geht in schwarzer Tracht /

Weil g'stern ward von euch sein Vater umgebracht. R. ein *Floh*.

Et hoc ipsum est, quod intendit Venustus prælaudari carminis de Floeis Autor, cum sic modulatur -- *qui possunt hüpfere longè, Non aliter quàm festuglos natura dedisset.* Quamvis, quod obiter adieimus, sexus fœmininus antidota sua contra illam pernicitatem habeat: sic können die *Flöh* schon erlauffen. Aded ut omne ingenium puellarum in digitos abiisse videatur. Unde communis Dd. conclusio est, quod is, qui pulicem quam promptissime capere nequit, per præsumtionem hominis & juris putetur sextis non fœminini, sed masculini esse, aded, ut contra eum ad inquisitionem possit procedi; prout ita in Monasterio quòdam virgineo S. decisum memini, ubi Titius se coquam mentitus erat. Nec fefellit augurium; Sella enim episcopali impositus fuit, quo facto omnes vestales clamabant: *Pessimus habet.* Iaque protinus cænobio ejectus fuit, quamvis per majora vota virginum Sacrarum fuisset nimium clementi urna, absolutus. Et hoc observandum, cum in praxi frequenter accidat.

Quest. IV.

An publices jure civili teneantur?

Hæc de vocibus delibasse sufficiat; nunc teritur nostris *arca major* equis; cum ad rem ipsam sit progrediendum ubi ardua & Sabbathina questio in ipso limine se se offert, an pulex juri civili Romano sic subiectus? Et videbatur prima fronte dicendum quod non; tum, quod nullum exstat Sctum, quò pulicem Respublica illud jus adoptavit; sicut in Germania id reperitur; per allegata Struvii ex 2. th. 35. tum quia pulices, ur à nullis populis sic nec à Romanis, utut potentissimis, sunt

sunt victi aut subjugati; quò argumentò utitur Gallus J Ctus, Carolus Molinæus *Comment. in Consu. Paris Tit. 1. gloss 5. n. 110.* ubi sic sature: *E' jure Romano mutuamur, quod & æquitati consonum, & negotio, quod de agitur, aptum congruumq; invenitur, non quòd unquam fuerimus subditi magno Justiniano aut successoribus ejus: sed quia jus, illo Autore, à sapientissimis viris ordinatum tam est æquum, &c. &c.* Sed, me arbitro, magistraliter erit distingvendum: Nam in illis locis, ubi jus Romanum à Majestate est receptum, omninò juxta illud pulices ibi judicandi sunt. 1. eum omnis anima subjecta esse debeat potestati Principis. *Rom. 13. 2.* quia regulariter pulex, ut accessorium, sequitur suum principale, sc. hominem, quoad forum, & jus in eò obtinens; *arg. L. 1. §. 12. & l. 4. ff. de quædr. paup. sec. 3.* facit huc dispositio legum, quòd si arietes vel boves inter se commississent, & alter alterum occidisset, siquidem is perisset qui aggressor erat, cesset actio, quia alter conecitatus, & quasi defensionis jure damnum dedit: sin verò is, qui non provocavit, occisus læsusve esset, competat actio. *l. 1. §. 11. ff. d. 1.* adde Grotium de *J. B. & P. l. c. 2. art. 3.* Unde apparet & animalia juxta jura Rom. judicari. Quòd ipsò de pulice Vassalla constat, eum dispositioni feudali stare & cadere, sicut pulex monialis jure Canonico tenetur.

Quest. V.

Inde ergò V. quaritur: Anne pulex virginis vel viduæ fruatur foro miserabilium personarum *ex Lun. C. quand. Imper. &c.* Et dico quòd ita, cum forum illud sit privilegiatum: Atqui tali forò & domesticus privilegiati fruatur, prout de famulo & domestico Cardinalis & legati tradit Bonacossi. de *Famulis. Qu. XII. & XXXIV.* de famulo studiosi: *Id. Qu. 43. & 52.* Limn de *Jur. Publ. l. 8. c. 10. n. 8.* De foro pulicis Augustæ seu Imperatricis collige *ex l. 31. ff. de legib. enucleata Stravio ex 2. ub. XI.* Dum de pulice Augustæ scribo, incidit epigramma Ovveni de pediculo Aulico; ita sonans: *Blandus adulator per totam cursum aulam, Principis inprimis nobiliumq; fores. A pedibus sic nomen habens mala bestia totum, infestat corpus præcipuèq; caput.* An autem pulex monialis in criminalibus apud judicem secularem, an ecclesiasticum, debeat conveniri, dijudicandum erit ex Chassaneo *in fin. Qu. XLVI.* citando, ubi similem tractat casum. Certè quia saltem ex consuetudine universali, pœna est corporalis, Clerico judici per omnia vix locus erit. Vide *c. At si 4. X. de judic. & t. 1. X. de foro comp.* Carpz. *Pr. Crim. p. 3. qu. 110. n. 12. & seq.* Sed hæc de re plura vide *seq. qu. 36.*

Quest.

Quest. VI.

Hac occasione quaeri posset, Anne ergo pulex foemina nobilioris, sit nobilior & melioris conditionis, quam pulex plebeja? Affirmamus sine haesitatione. 1. quia praxis ita servat, daß des Schultheissen Rath vorgehe. 2. Idem de domesticis nobilium tradit Bonacoss. *qst. 32.* Et ut is, qui melioribus & honestioribus praest, melior ac dignior censetur: Sic ex diverso, qui sublimioribus principibus subditi sunt, honoratioris sunt iis, qui subsunt principibus non ita sublimibus, Nicol. Boer. *in Tr. de Auctor. magni consilii inprim. addit. magn. n. 12. vers. Hoc adjecto;* quod eleganter extendit & exemplis illustrat Ferd. Vasq. *illust. contr. part. 1. lib. 1. in praefat. n. 26. & c.* Adde quod Bucephalus, teste Curtio, neminem quam Alexandrum lessorem admittebat. Et ex Esthrae libro, *c. VI. v. 1.* clarum est, equum regis, aliis honestiorem esse. His consequens est, daß wann ein schlechter Huth einem Vornehmen begegnet/er aus dem Weg hüpfen/und den Huth abziehen solle: aliàs enim injuriarum. conveniretur: *Gail. 1. O. 21. n. 21. Ricc. decif. Neap. 122.*

Quest. VII.

Sed quid ergo: anne pulex plebejus Senatorium sibi matrimonio seu contubernio possit jungere? Quod ut jure veteri negandum fuit, sic jure novissimò, illud jus vetus unà cum lance & licio evanuit. *l. 23. C. de tit. nupt. Nov. 51. 78. c. 3. N. 39. c. ult. N. 117. c. 6. adde Carpz. Jpr. Cons. 1. 2. def. 10. & 11.* quò ipsò constat, non amplius quaestione agitari debere, utrum pulex etiam is dicendus sit senatorius, qui ante adeptam dignitatem Senatoriam adfuit: quã in re aliàs colludunt *l. 5. ff. de Senat. l. 9. §. 14. ff. de pwn. l. 2. §. 2. ff. de decur. cum l. ult. C. de decur. l. 11. C. de dignit. vide Pacium Exam. cent. 1. qst. 39. Willenb. tit. de Senator. ib. 1.*

Quest. VIII.

Uterius dubitari posset, anne pulex excommunicatz pro excommunicato sit habendus; d'cò, quia communicat cum ea. Quòd rectè negatur: sicut in simili constitutum legimus, ut quod servus vel ancilla aliique domestici participantes cum Dominò excommunicatò, periculum excommunicationis non incurrant, *C. quoniam multas. 107. caus. XI. qst. 3. Bonac. de fam. qst. 257.*

Quest. IX.

Servam omnia acquirere domino, ex jure ita norum est, ut soli lumè faenerarer, si allegationes juris adderem. Quaritur ergo, an & pulices acqui-

acquirat? Quod affirmamus five fit pulex adventitius, quem jure §. 1. *Inst. pers. quas pers. nob. atq. dominus habet*; five ex ipsa ancilla natus, quem pulicem vernam appellare possumus: Et hic, velut partus ancillæ, domini erit, §. 4. *Inst. de jure pers.* Facit huc, quod animalia à servo acquisita domini statim fiant, & quoad dominium & quoad possessionem, d. §. 3. Et quod in meo solo natum est; meum est, §. 32. *Inst. de rer. div.* Quod si quis usumfructum ancillæ habeat, ejus non erunt pulices, nec adventitii; cū ancilla eos non ex re usufructuarij nec operis suis acquiserit, sed velut donatos habeat, §. 4. *Inst. d. t.* nec vernæ, partus enim ancillæ in fructu non esse, adjuncta ratione solida docet Justinianus §. in in pecudum. 37. *Inst. de rer. div.* Et *Jetus in l. 27. ff. de hered. petis.*

Quest. X.

Huic quæstioni gemina est illa; anne ergò, cum hodie ex universali consuetudine terrarum, communio bonorum sit inter conjuges, idem ad pulices uxoris sit extendendum; ita, ut & illi sint inter quæstum numerandi? Quod etiam statuendum; modo illi constante matrimonio sint acquisiti ab uxore; nam illi quos intulit, ei, ut paraphernalis res, sunt restituendi; per jura notissima. Atque non est, quod aliquis mihi ex *Seneca ep. 40. dicat; Quid te torques & maceras in iis quæstionibus, quas subtilius est contempsissem quam solvisse.* Habent enim hæc quæstiones IX. & X. magnam utilitatem in Utopia, ubi tam rara avis est pulex, ut velut ex Africa monstrum dato pretio visatur. Potest & in Germania earum usus esse, præsertim Norimbergæ, ubi pulices catenulis vincti venduntur, indeque acquæstus sic inter conjuges,

Quest. XI.

Quæritur porro; Ab eo, qui Te offensurus erat, cautionem de non offendendo accepisti, an id etiam de pulicibus accipiendum, adeo ut commissa sit stipulatio, si Te invito pulicem Tuum occiderit? Annuo, cum talis cautio etiam de familiaribus & domesticis domini sit intelligenda; Bonacoss. de famul. Quæst. 206. sunt enim pars corporis domini. §. C. ad leg. Jul. maj. Sic contra cautionem actum esse judicavit Senatus, ubi quis inimici canem glande plumbeâ trajecerat.

Quest. XII.

An virginem vocans ein Flöh, Beutel, Flöh, Thiergarten &c. injuriarum teneatur? ex facto quæstum memini. Et videbatur quod sic, cum is, qui naturale vitium alicui objicit (velut si dicat, tu claude, tu calve) injuriarum rectè conveniatur: Wissenb. ad ff. tit. de injuriis thes. 13.

Hahn, ad Wes. eod. tit. num. 13. adverb. Nisi scripto. E contra in diversam opinionem quem movere posset, quod Cel. Excell. Dn. Holterman. In Diss. ad L. Aquil. § de injuriis. ex Manzio refert, ubi Studiosus quidam in Virgines alicujus civitatis, hoc carmen fecit: Die Barbel ist heftlich/ das Kätterlein schön: Das Rennelein thut mit Wisz bestehn. Die Liesel ist faul/ die Niesel trägt/ das Brigittlein schaffet alle hinweg/ & tamen injuriarum fuit absolutus. Verum hæc hæc hæc distinctionis securi est decidenda; an scilicet tantum jocandi animo verba ea quis protulerit, quo casu injuria non præsumitur, l. 3. §. 3. & l. 15. §. 23. ff. de injur. Alchuf. in Dicæol. lib. 1. cap. 123. num. 15. an verò animo injurandi, qui ex certis circumstantiis præsumitur, v. gr. giratus fuerit proferens. Struv. de Vind. Priv. cap. 10. aph. 6. num. 3. Etiam si tamen talis animus probetur, tamen ob veritatem injurians mitius videatur puniendus, arg. art. 110. in fin. Const. Carol. Carpzov. Prax. Crimin. p. 2. quæst. 98. num. 40. & seqq.

Quæst. XIII.

Scripteram hæc, cum in celebri Schuppil Lucianum incido, ubi alius de pulicibus quæstionis mentio fit. Verba sunt: Alle die beyde Reichlin und Erasmus von Rotterdam nicht wolten geigen/wie die Mönche und Schulmeister eine geraume Zeit gefiedelt hatten/da war M. Orwinus, ein alter Schulfuchs/samt seinem Anhang gang dar wider/ und sagten: Isti Latinizatores possunt modicum latinizare, & ideò putant, quod nemo est dignus eos aspiciere, neque solvere corrigæ calceamenti eorum. Ipsi putant, quod faciunt magna miracula dicendo grossa verba. At creditis quod sciunt aliquid de Biblia. Si daretur ipsis una positio vel de præmiis Sanctorum, vel Q. *Utrum Deus sciat omnes pulices & omnes pediculos, qui creantur quotidie Parisiis: creditis quod ipsi possint arguere pro & contra?* Ego vellem, quod isti omnes Latinizatores essent in profundo inferni, unde nunquam possent revenire, &c. &c. Ridicula in superlativo. Cæterum, ut & de ista quæstione *rejon* adjiciamus, etiam minima curari & conservari à Deo inde patet, quia capitis quoq; nostri pilos in numero habet: *Matth. 10. v. 30. nec passerulus de recto cadit sine Dei voluntate vers. 29.* Sic & corvorum pulis escam dat. *Psal. 147. v. 9.* & de pediculis videatur *Exod. VIII.* Diversus ab hac opinione Seneca est *lib. 2. Nat. Q. st. cap. 32.* ubi ita ait: *Nimis Deum otiosum & pusille rei ministrum facis. si alius somnia, alius exta disponit: quod sane in tanto viro dolemus.*

Quæst.

Sequitur quæstio decima quarta: An famulæ seu ancillæ singulæ momentis pulices captanti (die so offt auß Parthey gehet) ut negligentia annua merces possit minui, aut ea propterea dimitti? Et omnes æquæ æstimatores huic moderamen inculpatæ tutelæ ergà pulices concedent. Tum etiam pulices capere est opus naturæ foeminarum, cui omninò ignoscendum, *arg. l. 21. C. qui res. sac. poss.* Adde, quod ob mörbum ancilla domo expelli non possit, *l. 4. §. 5. ff. de stat. lib. l. 27. ff. locati*, at pulices captare, est quasi morbus naturalis. Denique necessitatem omnia prædicamenta & prædicabilia, legesque transcendere notum est.

Qu. XV.

Quid si ad pulicem (v.gr. circa collum) capiendum famulam advoceet hera, illa verò eum non capiat, an colapho puniri possit? Et quia, ex causa, domina moderatè potest castigare ancillam, *Alex. conf. 75. vol. 3.* hic autem latam culpam (quæ dolo æquiparatur) committit vena-trix, dum id non facit, quòd omnes ejus conditionis homines facere possunt *l. 223. ff. de V. S.* omnino quæstionis affirmativam defendimus; eò magis, quia imperitia, præsertim tanta, culpæ est adscribenda. *§. 7. Inst. de leg. Aquil.* vide præc. qst. 3.

Quæst. XVI.

Succedit alia quæstio. Cepit pulicem Sempronïa, eamq; prægnantem videt, an eam pœna corporis afflictiva punire potest? Nego & pernego, quia calamitas matris non debet nocere ei, qui in ventre est, *l. 18. ff. de stat. hom. l. 3. ff. de pœnis*, adeò ut nec bona conscientia eam relegare (v.gr. extra fenestram projiciendo) possit, præsertim si sit hyems: per tradita Hahn, ad *Wef. de stat. hom. num. 3. adverb. Pro natis habentur.*

Quæst. XVII.

An pulex murum civitatis transfiliens, pœna capitali sit puniendus? quæstionis est. Annuimus; quia lege non distingvente, nec nos distinguere debemus. *l. 8. ff. de publ. acti.* at generaliter lex pœnam capitalem criminari tali dicat, adeò, ut etiam fratrem Remum Romulus propterea occiderit: *l. ult. ff. de rer. div.* Add. Livius atque Florus. Verum cum casus hic rarior sit, eum latiùs prosequi nolumus, cum non sint curanda ea, quæ ἐκ παρανόμου accidunt, sed qua ἐπι τὸ πλείον *l. 3. ff. de* Et difficillimum erit tale delictum probare, adeò ut ex communi

Dd. opinione, decem senes cum perspicillis, & tres Optici cum microscopio (Germanicè reddit Comenius in Januali Lexico ein Flohquefer) ad testimonium in hac causa criminali (ubi omnia luce meridiana clariora esse debent, *l. ult. C. de probat.*) requirantur.

Quest. XVIII.

Sapienscule sit, ut non solum hominibus (vide illustr. Seckend-deutscher Fürsten Saal. p. 3. *regal. 8 pag. m. 45. 3.*) verum etiam pecudibus capitatio imponatur: Dn. Brunnem, ad l. 8. *C. de SS. Eccl. & qui in orbem literatum ficto nomine prodiit Relfensio Horomont. c. 10. p. 154.* Unde dubium exurgere posset, an capitatio (idem de pedagio exaudias) omnibus animalibus imposita, præsertim consensu statuum provincialium Principatûs, id etiam de pulicibus sit intelligendum? Et hinc Davo emunctor Oedipus, in enodanda hac questione sacra sua commovens, pro negativa sententia tanquam pro artis & focis pugnaret: & nemo, credo, nisi ingenium pifillo retusus habens, & jenuinissimus iudicii in adversa acie staret. Nec enim mens majestatis, capitationem vel pedagium aut vestigial imponentis, nec Statuum consentientium hoc fert. Adjice, quod aliàs mulieres non essent solvendo, adeo ut & dotem dare cogentur, quas tamen salvas esse Reipubl. interest. *l. i. ff. solut. matr.* Et qui gabellarius pulices numerare poterit? Difficilius certe quam stellas coeli, & facilius esset cum Cicerone, è pulvere eruere Archimedeum problema vel ediscere Pacuvii Teucrum. Nec hic per aversionem agere (überhaupt/durch den Bogen oder im Bausch) conducibile esset, ob varias, quæ inde oriri possent fraudes ministrorum capitationem accipientium. Illud verò multò magis extra omnem dubitationis sphaeram est positum, si Carfanæ immunitas v.g à pedagio sit concessa, id prout ad famulos & famulas pertinet: Bonacosi, *de Famul. Qu. 157.* juncta *quest. 199.* sic & ad pulices referendum.

Quest. XIX.

Indusium lotrici lavandum dedit Sempronia, in quo relato, vestigia stercoreis puliceis apparent, an mercedem debeat Sempronia ex facto consultus respondi, salvo aliorum iudicio, quod non; cum lotrix locationis legi non satisfecerit; illa enim utpote artifex levissimam etiam culpam tenetur præstare, *l. si merces. 25. S. columnam 7. ff. locati* & in expediendis iis, quæ ad alios spectant, & expedienda suscepit quis, omnem culpam videtur recepisse *l. 21. C. mand. Sol. in fin. Inst. de oblig.*

ex

ex q̄s. contr. nihilque magis ei vitanda, quam imperitia. l. 9. §. pen. l. 17. §. 5. ff. h. t. l. 8. §. 1. ff. ad Leg. Ag. Hoc tamen cum tali grano falis accipe, nisi Sempronia sit complexionis Scorbuticæ; qualium hominum pulices excrementa projiciunt arctissimè coherentia. Itaque si rem non rigidi juris lance, sed æquitatis trutina ponderemus, lotricem ad impossibile non obligabimus. l. 185. ff. de reg. jur. modo tamen lotrix exceptionem suam, in qua se fundat, legitimè probet. l. 9. C. de except. præsertim cum contra eam sit præsumtio, onus probandi secum vehens l. 25. ff. de probat. l. 6 ff. donat. int. vir. & uxor. Et hæc decisio etiam ad Studiosum (der viel weisse Wammes, Käglein oder Müller, Stöb- hat) cæteris paribus applicari potest.

Quest. XX.

Pulcherrimum & in praxi notabilem causam ex relatione Consul- tissimi H. audiivi. Virgo quædam in Musæum Caji, nescio cur, vestes de- posuerat, quæ, quia in iis rotæ pulices erant, quot syllabæ in Calepino, totum Musæum compleverant, inde quæstio exorta, ane depositi te- neretur virgo? Judex erat prælaudatus Excell. H. Universitatis Rector, & res vario Marte acta, donec tandem judiciali sententia victoria à parte Caji stetit. Rationes decidendi haud dubie hæc fuère, quin ubi ex re deposita damnum mihi datum, deponens tenetur, per expressam. l. 61. §. 1. ff. de furt. l. 31. verb. fin. ff. de pignor. act. si ve sciverit, si ve nesciverit, rem esse damnificam, dd. IX. Quid verò de vestibus pulicosis commodatis dicendum sit, collige ex d. l. 61. §. 6. & l. 18. §. 3. ff. com- mod. ubi inter se digladiantur Dd. utrum dolo æquiparetur lata culpa? Affirmativam defendente Dn. Struvio ex 19. th. 10. §. Damna. num. 20. (qui sibi tamen contradicit ead. ex th. 39.) contra Præceptoris sui Hahnii doctrinam ad Wes. tit. commod. num. 12. Ego usumfructum cuique suæ opinionis libenter relinquo: & ut quondam Imp. Claudius Sueton. cap. 15. secundum eum sentio, qui vera proposuit.

Quest. XXI.

Hujus climatis est quæstio; ane ergo ob pulicum multitudinem inquilinus domum vel Musæum conductum possit impunè deserere? Affirmativa patrociniatur, & quidem favente Themide, prout apparet ex l. 27. §. 1. verb. si causa fuisset. ff. locati. modo tanta sit multitudo, ut ei resisti nequeat; l. 15. §. 2. verb. Servius omnem vim, cui resisti non potest, dominium colono præstare debere ait. ff. eod. & sic usus rei impediatur. id.

§. 2. in fin. Posset in subsidium causæ allegari l. 33. in fin. & l. 34. ff. locati, ubi JCrī docent, ob hostium incursum vel prædonum aut latronum malitiam licitè deserri fundum. At qui potiores sunt hostes & latrones, quàm pulices? aded ut non male illa ex Virgilio quærat^r sexus foemininus :

----- una cum gente tot annos bella gero.

Limitatio tamen asterisco digna est, si impurità inquilini, bestiola in tantum numerum creverint, tunc enim non solum sine soluta pensione emigrare non potest: arg. l. 25. §. 4. ff. loc. sed & ante finitum locationis tempus expelli potest, arg. l. 3. verba finalibus C. eod. Ita quoque si per veneficium pulices in domum sint coacti inimicitia habitantis, pensio haud remittitur, arg. d. §. 4. & l. 66. pr. ff. solut. matr. modò inimicitia causam dederit inquilinus; l. 19. ff. commod. quamvis alii suffulti. l. 41. ff. locat. hoc non esse necessarium statuunt, prout hunc juris articulum satis deductum exhibet D. Wissenb. p. 1. Diss. 21. th. 10. Si verò inimicitia domini ædium tale quid à venefico factum sit, inquilinus non solum migrare potest, sed & si iusta inimicitia causa, interesse exigere dd. DD. Quod si verò quis conductor, omnes casus fortuitos in sese susceperit, & sine culpa contrahentium alicujus, veneficæ pulicum immensos greges compulerint in ædes talem casum, utut insolitum & incogitatum ferre cogitur, Struv. ex. 19. th. 44. & in terminis ex. 24. th. 17. qst. 1. quamvis post alios novissimè dissentiat Dn. Tabor in Relat. Argent. rel. 98. incip. Auch die an uns &c. in fin. Posse verò veneficos, permissu Dei, pulices facere, examulsum docet Dictator Practicorum Carpzov. in Prax. Crim. part. 1. qst. 43. n. 55.

Quest. XXII.

Nunc lampada tradimus alii casui, qui nuper in facto nobis presentibus contingit, cum in ætatem verè declinaret. Exspatiati erant juvenes virginesque in hortum flumini vicinum. Dum circa ripam cum Titio reptat Helena, videt jacentem arundinem cum hamo ad pisces capiendos: quam dum projicit in aquam, conveniunt; ut omne quod caperet puella (qualis & casus conventionis est in l. 11. §. 8 ff. de act. emt.) pro honorario cederet Titio: inter piseandum illa capit pulicem sibi forte molestum, quæstio exorta est, an & hic Titio cederet. Videbatur quod sic, quia omne quod caperetur, sibi stipulatus erat Pamphilus amans; jam verò, qui omne dicit, nihil excludit: per jur. notiss. Verùm

cum

cum urna judicialis verteretur, præda puellæ per majora adjudicata esse eum ex Mente contrahentium, id demum in stipulationem venerit, quod ex piscibus in aqua caperetur. Quid ergo, si tripodem aureum eduxisset piscatrix, prout factum erat à Mileſis piscatoribus, à quibus factum retis emerant Jonici adolescentes; teste Diog. Laert. lib. 1. in vita Thaletis: Ego certè à Delphico oraculo dissentirem, nec cum aut Thaleti, aut Deo, sed puellæ ex ea, quam dixi, ratione sc. mente contrahentium addicerem, & pro sportulis nil nisi subsidium charitativum (hoc est ofculum) peterem: præsertim cum virgines juxta quorundam majorum gentium Jætorum opinionem, vide Gailium l. 1. obs. num. 41. sint miserabiles personæ (vornehmlich wañ sie über 30. Jahr kömmt und wie saur Bier von jederman verachtet werden) à quibus sportulas pingviores accipere inhumanum est.

Quæst. XXIII.

Alia sese offert quæstio, plus difficultatis in recessu habens, quam primâ fronte apparet; ane pulex inter res mobiles, an immobiles sit referendus? Et licet responsio non sit difficilis, eum nimium quantum inter se moventia referri, hoc tamen indistinctè non est veritati Juris consonum. Si enim v. gr. pulices sint in lecto diversorij, quia ille pro re immobili habetur ex quorundam haut infimi subsellij Doctorum sententia (à qua tamen abit Carpz. q. 3. Const. 24. def. 10. adde Struvium ex 3. tb. 82.) etiam pulices, ut accessorium pro tali haberem; cum illud sequatur suum principale. S. si tamen 26. Inst. de rer. div. & quod Juris est in toto etiam est in parte l. 112. ff. de reg. Jur. ubi Dd. facit huc, quod fructus pendentes pars sint fundi, l. 44. ff. de rei vind.

Quæst. XXIV.

Ponamus virum & mulierem in uno lecto cubare & pulicem ab uxore ad maritum salire; an statim uxoris esse desinat? respondemus, hujus litis decisionem accuratam dependere ex lite illa, utrum ad animalia prorsus fera, ut ursos, an prorsus mansveta, ut gallinas & anseres? an mansveta, ut columbas vel cervos, pulices sint referendi? Et quia me jussit illi ad animalia mansveta referuntur; ex S. gallinarum 16. Inst. de rer. div. sciendum, eos, licet conspectum uxoris effugerint quocumque loco sint, ejus manere, & si lucrificandi animo eos detinet maritus, rei vindicatione peti posse. Quod si tamen ille diutius circa mariti corpus hæserit, indeque multum sanguinis hausserit; vix est, ut cum

cum mariti esse dicamus, sicut in §. *quod si vis. 21. Inst. eod.* constitutum est, ut pars fluminis à meo ad tuum fundum rapta, tua sit, si longiori tempore fundo tuo hæserit, arboresque quas secum traxit, in fundum tuum radices egerint, indeque alimenta capiant, ex quibus dominium pendere etiam pater ex §. *Si Titius 31. Inst. d. 1.* ubi de arboribus meæ in tuo solo plantatæ, dominio agitur.

Quest. XXV.

Pertinent ad nostram aream quæstio inter commensales magni cuiusdam, si non maximi Jsti (quem honoris causa non nomino) agitata. anne sc. Studiosi, qui ad annum conduxere mensam, resilire à contractu possint, ob pulicem in ossa vel jusculo repertum? Et, cum talis impuritas hospitis sit intolerabilis, ambabus largior manibus, Studiosos non solum deserere mensam possit, sed & ad interesse hospitem convenire, cum contractui non satisfecerit, prout æquitas exigit *l. 1. ff. de const. pec. idque culpa subit, cum ancillæ sive uxoris sive coquæ ancillæ in officio, cui præposita est, delinquentis culpam luat dominus. l. 1. §. 2. & 5. ff. de public. Hahn. ad Wes. tit. de noxal. action. num. 7. Carpz. p. 4. const. 17. Def. 13. & Conf. 43. Def. 7.*

Quest. XXVI.

Omnes vestes meas tibi legavi, an & pulices in iis legasse videor? Aff. cum legato etiam accessiones cedant: *l. 39. ff. de usufr. l. 44. §. 4. ff. de legat. 1.* Et quidem legatis vestibus non solum pulices viventes debentur legatario, sed & pelles pulicum occisorum: cum Vestis appellatione & pelles animalium veniant. *l. 23. §. ult. l. 24. l. 25. pr. & §. 8. de aur. & arg. legat.* Nec hæc quæstio est de lana caprina; sed de pelle pulicum.

Quest. XXVII.

Sapè sit, ut in caupona pulicum turmatim insidentium malitia ita vexentur hospites, ut itinere fessi dormire haud possint, prout Celebris Schuppis in *Orat. pag. mihi 56.* in quodam programmate inquit: Interim nec male Wetteranis cupio, utpote qui nulla me affecerunt injuria, nisi quod aliquando è peregrinis Academicis reducem me exceperunt lassum & strenuè esurire coegerunt. Jacebam in stramine & crebris pulicum moribus miserimè infestatus dormire non poteram, &c. Inde ergo (præsertim ab avvocato rixoso) quæstio moveri posset; anne cauponi aliquid æris pro hospitio sit solvendum? quod

quod recte negatur, cum culpam caupo præstare cogatur l. c. §. sub fin. ff. nau. caup. si ab. at pulices non, quoad ejus rei fieri potest, abigens, omnino in culpa est. Adde, quod caupo hospitem res à damno immunes servare cogatur, l. 5. §. 1. ff. eod. ergo multo magis eorum corpora. Eo magis, quia recipiendo videtur affirmare & promittere, res suas esse commodas iter facientibus: arg. l. 1. §. 1. eod. Quod si gratis hospitium præbuit, vix ei aliquid dici potest: arg. d. l. 3. §. 5. Vers. Sed si gratis: & non minus proverbium, quam verivbium est: Einem geschenkten Gaul/bo siehe eher den A. als das Maul. Vide Senec. de ira lib. 3. c. 30. Sitamen hospes cum multis Mulieribus, vel quod idem, canibus pulicosis venerit; cauponi nil imputari potest; sed damnum, quod quis sua culpa sentit, sentiat; l. 20. 3. ff. de reg. jur. & alteri per alterum iniqua conditio non est interenda l. 74. ff. eod.

Qv. XXVIII. Mirabilis casus nuper mihi advocato à cliente est relat. Titius Seja librum amatorum (forte Amadisum) commodatò dederat; ut inde courtesiam & courtesiam disceret; quem dum aliis procis, partes potiores habentibus iritatus repeteret, pulicum stercore in multis locis adeo corruptum invenit, ut inutilis esset. (es sahe aus/wie das Bild zu Kiebelheim/welches die Mücken als so zugerichtet/das es die Bauern nicht mehr anbeten wollen) itaque commodati agebat; quæritur, an actio esset fundata? Et cum in commodato etiam levisima culpa sit præstanda, prout apud omnes in confesio est; omnino ad damnum resarciendum condemnandam censeo puellam: adeo, ut si non haberet in are, lucret in corpore: & executio committeretur Titio. Si tamen Titius sponsus, & Seja ipsius sponsa esset; talisque casus accideret, Sejam tantum non absolverem; arg. l. 5. §. 10. ff. commod. ubi dicitur, sponsam in re à sponsò commodata, quo honestius culta esset, tantum dolum præstare.

Qv. XXIX. Gemello modo quæri posset, si in domo sartoris, cui, ad subuculam albam conficiendam, materiam dederam, ea, pulicum spurcitià sit corrupta, an teneatur sartor? Et nemo nisi Judæus Apella calculum nobis denegabit: actione quippe locati vel (si ab initio de mercede non convenerit l. 22. ff. P. V.) præverbis, eum posse pullari, quia non melius custodivit: clarum est ex l. 25. §. l. 60. §. 8. locati l. 13. §. 6. ff. eod. (ubi fullo tenetur, si mures roserint vestimenta sibi ad poliendum data) l. 13. l. 17. C. cod. arg. l. 34. ff. de damn. insect. verb. poterat eas res in locum tutiorem transferre.

Qv. XXX.

Ex quo & decidi potest quæstio, si vestimenta creditoris dederim, & simile quid per pulices acciderit, an ille teneatur? Ita sane! arg. l. 5. §. 2. ff. commod. d. l. 34. l. 13. §. ult. l. 14. ff. de pign. Act. l. 9. C. eod. l. 3. de peric. tut. Sic ex Baldo notat Gothofr. ad l. 13. §. 6. ff. locati, creditorem teneri ad vestimentorum sibi oppignoratorum purgationem, & defensionem à tineis &c.

Qv. XXXI.

His confangvineæ est quæstio, an is, qui pulicum stercore corruptum vendit li-

C

brum

ædilitio edicto teneatur? Quod omnino afferendum per tradita, Caball. cap. 2. n. 47. Gloss. ad. l. 1. pr. ff. de edil. edict. in primis specialia de libris docentis Rovenstruncks Medit. Edil. lib. 1. c. 1. n. 10. Idemque est in tunica, pulicibus plena, ignorant vendita: arg. l. 1. §. 1. ff. de action. emt. l. 13. pr. eod. l. 45. ff. de contr. emt. l. 1. c. de edil. ed. Sic cum canem venatori à venatore venditum pulices exhaurerunt ut sicut taurus Virgilianus) *vix offibus hereret, & periculum esset, ne ad corvorum pabulum mox esset projiciendus;* ob tale vitium non leve, sed usum canis impediens, emtorem non teneri, advocatus defendi arg. l. 4. §. fin. ff. de edil. edict. l. 1. §. 8. cod. l. 4. pr. eod. & lauream per sententiam obtinui.

Quæst. XXXIII. In scenam alius sese offert casus nuper apud nos in Auditorio Illustri Veronensi ventilatus; Rustica quædam ultimum suum elogium (seu tabulas testamenti) in lecto repositum habuit, idque pulices ita spurcaverant, ut nomen hæredis legi non possêt, quæritur quid juris? Et illud testamentum non valere patet ex l. 1. §. ult. ff. de bon. poss. sec. tabb. conf. Berlich. p. 1. cons. 80 n. 91. & sufficienti ad id duo testes cum notario, si testamentum fortè sit (ut in nostro casu) nuncupativum; uti à Mævio eleganter & in simili Capud Mævium testamentum amissum erat: hic illud corruptum; quæ duo æquiparantur. l. 13. §. 1. ff. l. 24. ff. l. 14. ff. de reg. jur. traditur part. 4. dec. 13; adde part. IX. dec. 149.

Quæst. XXXIII. Dubitari possêt, cum Vir dominus sit uxoris, testibus Apostolis ad Coloss. c. 3. v. 18. 1. Pet. 3. v. an. Si in pectore v. g. uxoris pulices quærere velit, uxor ei novum opus nunciare possit? Et videtur primâ facie uxorem id prohibere posse; eum enim, qui venandi causa fundum meum ingreditur, prohibere possum. §. Fere igitur 12. Inst. de rer. divis. Sed contrarium verius est; cum fundus ille, ubi maritus pulices venatur, non tam sit uxoris, quam mariti sit: ex Bibliis. Es ist des Mannes Hauswiese und Ackerwerck. Fructus autem fundi, inter alia, etiam consistit in venatione & aucupio: l. 9. §. 5. l. 6. 2 ff. de usufr. Hahn. ad Wes. de acq. rer. dom. num. 7. ad verb. in fructu.

Quæst. XXXIV. Per quæstionem præcedentem alius affinis admoneor, quæ pena & bipenni est agitata. Vassallus Titius, in aula Seji domini directi, causâ officii versabatur, dum post prandium cum uxore domini confabulatur absente Domino, & circa Parnassum bicipitem non Moïsi, sed Veneri sacratum, hoc est, mamillas sororiantes cupidinemque undiq; spirantes, pulicem capit & necat; Dominus per famulos id resciscens, quasi ob *cucurbitationem*, Titium ex Zelotypia feudo privare volebat, quæsitum cuius suppetias ferret? Anceps erat quæstio, in qua decidenda, tot erant crabrones, quod Jctorum cerebra. Urgebat Titium, quod Iulus cum conjugè Domini impudicus lascivaque contrectatio æqualem cum ipsa cucurbitatione seu concubitu mereatur poenam: Rosenth. de Feud. c. 10. concl. 28. n. 3. & seqq. Sonsbeck. per 12. m. 24. etiam si consensus uxoris accesserit; Schrad.

p. 9. c. 2 n. 19. Alii tamen consulti, aus bewegenden Ursachen; id est, ob pingue honorarium in contraria omnia ibant, & prout Jctorum genus est rixosum, & in jure & in facto Domini assertum negabant fundatum, pulicem non circa mammillas, sed circa maxillam aut collum captum, Famulos domini non esse testes omni exceptione majores. Maleficia distingvere animum Titium ex impudicitia eam non attrectasse: nec id in dubio præsumi: nihilominus eum ad præscriptum juris feudalis cum *duodecim sacramentalibus* desuper juraturum. Tum etiam ætatis pro eo præsumtionem militare; esse quippe testibus capillis albis octogenario majorem: Wann es aber auf den Bergen weiß gereißt hat / so ist es im Grunde gar Kalt. Potius eum remunerandum, quam puniendum, defendisse quippe uxorem domini contra hostem, ut intestinum sic eò formidabiliorem: & sic satisfacisse officio probæ monetæ Vasalli; qui dominum suosque, contra omnes hostes, exceptis Imperatore & Papa defendere cogitur. Hæc vanè disputabatur, und wo die Feder von einem Schu nicht langen wolle / da muß es die von 14. Schuben thun. *Non nostrum inter vos tantas componere lites!* Tatius tamen faciet Vassalus, si manus abstinentes servet: Hand von den Trauben! *Noli me tangere!*

Qv. XXXV. An ob damnum à pulice uxoris datum v. g. marito, uxor teneatur in dubium vocari posse? Omnino; si enim culpa uxoris maritus famelicæ nationis morsibus laceretur, actio legis aquiliæ utilis parata est, *l. ult. C. ad leg. agv. sin dolo, ad exhibendum sc. sanguineum agitur; l. 9. §. 1. ff. ad exhib. Struv. Ex. 14. ib. 5. quam quia uxor reddere nequit, juratur contra eam in litem l. 5. C. d. 1. l. 3. §. 2. l. 5 §. 2. ff. de in lit. jur. §. 3. Inst. de off. jud.* Si vero dolus & culpa absint, datur actio de pastu, ut æstimationem, vel pulicem ipsum det uxor *l. 14. §. fin. de præf. verb.*

Qv. XXXVI. Reformidantibus nunc humeris Marpesiæ cautis molem colossicam intueor! Aqua mihi hæret in re ex fonte Hammonis petenda! Quæstio scilicet de simplici & plano non tractanda, tot in insidiosis laqueis involuta, & ut brevis sim, sanctione Imperatoria agens, nunc sese exhibet: anne pulex poena capitali ob morsum possit affici? Et ante omnia sciendum est, ipsam læsam mulierem judicem delicti non esse posse, cum nemo in sua causa jus dicere possit *l. 10. ff. de J. litig. t. t. C. ne quis in sua caus. jus dic.* Gail. 1. 0. 39. nisi ubi cessat judicium momentanee aut continue, vide Grotium de J. B. & P. lib. 1. c. 3. n. 2 præsertim verò iratus omni poena abstinere debet: Eleganter Seneca de ira lib. 3. cap. 12 *Maximum, inquit, remedium iræ dilatio est, ut primus ejus fervor relangvescat, & caligo quæ premit mentem, aut residat aut minus densa sit. Non potuit impetrare Plato à se tempus, cum servo suo irasceret, sed ponere illum statim tunicam præbere scapulas verberibus jussit, sua manu ipse percussurus. Postquam intellexit irasci se, sicut sustulerat, manum suspensam detinebat, & stabat percussuro similis. Interrogatus de*

Inde ab amico, qui forte intervenerat; quid ageret? Exigo, inquit, penas ab homine iracundo: velut stupens gestum illum, deformem sapienti viro servabat, oblitus jam servi, quia alium, quem potius castigaret, invenerat: Itaq; abstulit sibi in suos potestatem, & ob peccatum quoddam commotior: Tu, inquit, Speusippe servulum istum verberibus objurga: Nam ego inscor. Ob hoc non cecidit, propter quod alius cecidisset, inscor, inquit, plus faciam quam oportet: Libentius faciam: non sit iste servus in ejus potestate, qui in sua non est. Aliquis vult inato committi ultionem, cum Plato sibi ipsi imperium abrogaverit. Nihil tibi liceat, dum insceris, quare? quia vis omnia licere. Hactenus Seneca. Secundo tamen putem; lasa puella licere pulicem levius castigare, v. g. ihn braß mit den Fingern rübten/zum Fenster hinaus werffen/ einen Zahn ausbrechen/ einen Fuß abschneiden/ &c. cum domino liceat etiam servum hominem sine levitia castigare, apprehendere, in vincula vel pistrinum dare: Struv. Exere. 3, th. 31. Grotius lib. 3. c. 14. toto. Item ad tempus relegare. l. 35. §. 3. ff. de hered. instit. Sic & mulier seu uxor (per anagr. orcus) pulicem fugientem propria auctoritate potest capere. Bonac. qst. 234. de Famulis. Tertio statuimus, planè injustum esse, ut pulex necetur; non quasi cum stoicis credamus, paria esse delicta, si quis patrem suum, & si quis gallum gallinaceum occidat; sed i. quia pulex, utpote ex fame peccans, mitius est puniendus: Ord. Crim. art. 166. ubi Dd. Dn. Tabor Racem. crim. 3. addit. 3. de furt. 36. Carpz. Crim. p. 2. qst. 83. n. 43. Et c. Et 2. nulla est proportio inter poenam & delictum, inter sanguinis guttulam & mortem; rectè Ovvenus l. 1. epig. 15.

Tu morsu me ledis egoque tibi infero mortem:

Est tua culpa levis, non nego, pena gravis.

Hinc 3. nec pulici in jure divino aut humano poena capitalis est dictata: Quod verò jus non cantat, nec nos cantare debemus. Accedit 4. quod in dubio benignior sententia sit sequenda, quemadmodum eleganter traditur in l. 11. ff. de penis, ut adeò, etiamsi capitalis poena legeretur statuta; id tamen de ultimo supplicio exaudiri non deberet: poena enim capitalis simpliciter posita, non de ultimo supplicio, sed de mitiore poena, vel de deportatione est intelligenda: Beust. ad Ladmonendi. 1. ff. de jurej. p. 763. post Jason. & Imolam; qui hoc mente tenendum ait; posset enim quis secundum hanc doctrinam lucrari unam bonam vestem, quia ubi periculum est vitæ, ibi currunt advocati. Deniq; 5. pulex est caro & sanguis mulieris, & quasi membrum; at nemo est dominus membrorum suorum per ur. not.

Ut ut verò hæc opinio in puncto juris sit verissima, praxis tamen aliter servat, & generali ferè totius mundi consuetudine miseri pulices in flagrante crimine deprehensi inauditi & indefensi sine strepitu processus, brevi manu ab ipsis læsiphalaridæ tyrannide trucidantur, adeò ut mense Augusto quædam puella 6. mille uno die occiderit, Et certat cum crudelitate nequitia: per jocum enim agonizantibus

zantibus accinere solent. *Es hab ich daß keine Mass noch Muthich drück die damt die Augen zu/ Debat du must sie ben.* Multum fateor licet viventibus in iis, in corpus puellarum: sed crudelitas fati prohibet, quo minus felices dicam: Ut a deo non malè mutato nomine de iis narretur, quod ait Seneca *ep. 4. Neminem eò fortuna provexit, ut non tantum illi miraretur, quantum permittit: noli huic tranquillitati considerare momento, mare vertitur, eodem die, ubi navigia lusero sordentur.*

Pertinet huc epitaphium, quod pulici à Virgine A. C. W. necato cudimus:
Felicem me terra regit, mihi namq; licebat Elysius patuit campus: felicior alter Vates Ence, quod liquisse ferunt Exiit ille: mihi, res fuit exitii.

Prout autem, ut omne ulcus medium, Ita omnis causa patronum invenit, sic non desunt argumenta & colores, quibus speciem sibi ementiri cupit pulicidium r. quod in toto mundo ita practicetur; consuetudinem verò juris speciem esse §. 9. *Inst. de jur. nat. gent. & civ.* vel in illicitis excusare *arg. c. obijciuntur. XXXII. qst. 4.* Secundò, quod is, qui cum telo ambulat, necari solet ex lege Cornelia §. 5. *Inst. de publ. judic.* at pulices semper ambulare, mit dem Spieß in der Hand. Tertiò, quod latro publicus & nocturnus, populatorq; (ut pulex) etiam nil damni dans, impunè à quovis possit occidi. *l. 1. l. 2. C. quand. lie. unic. fin. jud. l. 4. C. ad leg. Cor. de sic. Dn. Struv. de vind. Priv. cap. 3. aph. 5. & 6* Quartò, quod crescentibus delictis pulicam, & pœna crescere debeat. *l. 16. in fin. l. 28. §. 10. ff. de penis l. 1. ff. de abig.*

Verum enim verò hæ rationes tanti momenti non sunt, ut nos à priori opinione abstrahere valeant: nam quoad primam; non videndum est, quid Romæ fiat, sed quid fieri debeat. *l. 12. ff. de offic. presid.* Non exemplis, sed legibus est judicandum. Nec ecclesiæ credimus quia cana, sed quia sana. Tristissima, ait Seneca de Vita beat. §. 1. & 2. quæque via & celeberrima maximè decipit. Nihil ergo magis præstandum est, quam ne pecorum ritu sequamur antecedentium gregem pergentes non quæ eundem est, sed quæ itur. & c. & c. & c. elegantissima. Consuetudo debet esse rationalis. *l. 39. ff. de reg. l. 2. C. quæ sit long. consv.* Oppositus ex jure canonico textus loquitur de iis, quæ mero Jure positivo illicita sunt, & de delictis levioribus: Scot. in Exam. p. r. q. m. 127. nam delicta atrociora non merentur veniam, etiamsi ea omnes gentes facerent, ait Augustinus *juxta C. flagitia XXXII. q. 7.*

Secundum & tertium adversariorum argumentum una fidelia dealbabimus, respondentes pulicem vitæ hominis plane non insidiari, sed hominem ita amare; daß er ihn vor Lieb freffen möge. Tum etiam tenue est damnum, quod pulex dat; minima autem non curat prætor.

Quarum telum septemplex velut Turni clypeo avorteretur, si dicamus texum i. non loqui de abusu. Vide tamen Menoch. *de pres. lib. 4. t. 8. 3. m. 6. q. 2.* eum de rebus inanimatis loqui exaudiendum; non de animatis, de quibus dicitur in

Sacra Scriptura; der Gerechte erbarmet sich über sein Vieh: aber das Herz der Gottlosen ist unbarmherzig. *Prov. c. XII. v. 10. Et 3. sciendum etiam leges moderari illud arbitrium: arg. §. ult. Inst. de his qui sui vel alien. juris sunt.*

Ultimum argumentum (1) sequitur de animalibus rationalibus (2) non præcisè evincit pulices esse necandos. Et 3. etiam in dubium vocari posset, an pullex quærens alimenta necessaria, aliquid, tantâ exasperatione dignum committat. Certè de vento nemo vivit: *lib. ult. C. de alim. pup. præf.*

Qv. XXXVII. Quid si pullex semel dimissus capiat? & cum delicti repetitio delictum aggravet *arg. l. 28. §. 3. ff. de panis. Ordin. Crimin. art. 257. & seqq.* omnino gravius est puniendus nebulo, adeo ut utraq; manus ei sit amputanda. Sic & poena exasperanda, si animalculum in conspectum honestorum virorum prorepit, anamque vexandi puellam det, *arg. §. Atrox Inst. de injur. verb. vel in fam. vel in conspectu Pretoris.* Quæ omnia discretus Judex pro sua dexteritate æstimabit.

Qv. XXXVIII. An ergo pulci advocatus permitti debet re in judicium deducenda? dubitare quis posset. Et illi, qui ex pulice camelum faciunt, hoc est atrocis delicti pulicem reum credunt, haud dubiè id negabunt, parastrata Paride de puteo, qui in *Tr. de Syndic. Rubr. de Advoc. exc. n. 13.* persuadere satagit, judicem insignibus furibus & latronibus publicis non debere concedere advocatum. Nos verò, cum delictum pulicis æqua lance ponderemus, & tantum quantum fingitur non credamus omnino, ei advocatum dandum censemus, cum rei præsertim criminis capitalis, vel maximè advocatus sit dandus, etiam si nolit: vide *Rodriq. cas. conf. T. l. c. n. 3. Carpz. Pr. Crim. p. 3. q. 105.* ubi haud dubiè ad pulices respicit.

Qv. XXXIX. Stante communi praxi, quod pullex deprehensus in ipso facto, statim possit occidi, queritur, an ille alio modo, quam ungue impresso, v. gr. vivicomburio, mersione in matulam, vel transfixione per acum possit puniri? Et magis est, quod non! cum in poenis capitalibus à solita poena ne quidem latum unguem sit abeundum, per elegantem textum in *l. 3. §. 1. ff. de panis.* ubi addas *Brunnem. n. 1.* Et qui Imperatores aut Reges hoc nomine infames sunt, tradit *Wendel. in Polit. l. 2. c. 13. tb. 7. §. 1.* Religiosiores erant Massilienses, de quibus *Valer. Max. l. 2. c. 6. A condita* (scribit) *urbe gladius est ibi, quo noxii jugulantur; rubigine quidem exesus, & vix sufficiens ministerio, sed index in minimis quog; rebus omnia antiqua consuetudinis momenta servanda.*

Qv. XL. An in templo pullex possit occidi à puella? rogatus sum. Et præcùl dubio affirmabit *Agesilaus*, qui inter sacrificandum tale animal repertum neci dabat adjiciens: *insidiator vel in ipsa ara occidendus.* Sed verior est negativa opinio 1. ex jure divino, quia distrahuntur cogitationes à sacris. 2. jure gentium, quia bi loc. *Sac. §. 8. Inst. div. 7.* ex jure divino, gentium, & civili, quia ibi saltem asyli ure frueretur pullex. Facit quod rixantes in templo graviter puniantur. *Carpz. Jp. Con-*

Ip. Conflit; lib. 3. def. 96. præsertim si à verbis ad verbera deventum. Idem d. l. def. 97.

Qv. XLI. Quòd si plures pulices uno actu coeperit formina, an omnes ad generum Cereris sunt mittendi? Crudele hoc certè est: & rectè Cicero pro Cluentio ait: *Strauerunt majores nostri, ut si multis esset flagitium, rei militaris admissam sortitione in quosdam animadverteretur, ut videlicet metus ad omnes, pœna ad paucos perveniret.* Et Seneca l. 2. de ira c. 10. *In singulos, ait, severitas Imperatoris disringitur, at necessaria venia est, ubi totus deseruit exercitus.* Dicto ergo casu, aut sortitioni erit locus; aut casus erit pro amico, cui velis gratificari. Pingvior tamen ob præsumtionem consuetudinis erit mactandus. *arg. l. 3. §. 12. ff. de milit. l. 5. pr. §. 6. ff. eod.*

Qvæst. XLII. Juvenis ex lascivia, puellæ pulicem captum manibus excusit, quæ pœna erit infligenda? Et constat ex latifundiis juridicis, responsumque ira à Facultate juris H. eum ad actionem in factum teneri; prout ille tenetur, qui misericordia ductus alienum solvit, ut fugeretur. *§. ult. in fin. Inst. de leg. aqv.* Si tamen pulicem ad judicem deducendum quis excemerit, eum ex dicto prætoris, ne quis eum qui in jus vocabitur, vi eximat, interdum, & lege Julia majestatis conveniendum quis putare possit, qua de re latius disserit Thoming. *decif. XV.* adde Hahn ad Welsenb. *Ne quis eumque in jus voc. §. 6. n. v. Willen. p. 2. disp. 34. ib. §.*

Qvæst. XLIII. Quid si judex de vulnere per pulicem accusatum, puellæ factò dubitet? Et cum de oculis nec Paulus Apostolus, nec Paulus Juris Consultus judicare possit aut debeat; puellæ vero in propria causa in necem tertii credere res pestimi sit exempli, omninò ex titulo de ventre inspiciendo (qui titulus ut de media hominis parte agit; sic medius est non solum lib. 25. ff. sed & in totius operis ff.) erit agendum. Et ad eam rem *Notarius cum testibus* seu testibus erit ablegandus. Quod si ille forte amore puellæ, fallat judicem in quantitate & qualitate vulneris, actione utili ex dicto, si mentor falsum modum dixerit, tenebitur: *l. 3. §. 4. l. §. ult. l. 6. l. ff. si mensa fals. mod. dix. Hahn. di. t. num. 4.*

Qvæst. XLIV. Cum pulices juxta Nasonem, sint *amara lues inimica puellis*; in foro conscientiæ, quæri possit an ad fugiendos eos liceat adhibere amuleta se *Φλακουργία*? Et nisi superstitiosa sint, annuimus: prout enim licet medicamenta adhibere v. g. pulegio uti; sic & licebit esse Stück von einer Wolffshaut anhangen / item 6. Flöh so auf Michaelis gefangen / in den linken Strumpff bey sich tragen: & alia feminis notiora. Notabile est, quod celeberrimus Scaliger tradit *lib. XV. ex. 303. num. 4.* quæque fumo

fumo abigi animalia, si comburantur quædam sui generis. Fluit ergo ex his, pulices excantamenti abigi non posse: *arg. l. 1. §. 3. ff. de extraord. cogn. ubi ita Ulpianus: non tamen sc. medicus est dicendus) si incantavit, si imprecatus est, si (ut vulgari verbo impostorum utar) exorcizavit: non sunt ista medicinae genera; tamesi sint, qui hos sibi profuisse, cum predicatione asserunt. Adde Imp. Leonis Nov. LXV. (ubi graviter de incantamenti disserit) & de pœna Carpz. pr. Cr. p. 1. q. 50. & 54. item Jpr. For. part. 4. const. 2. def. 7. Adde Dn. Schröter. cas. conf. 30. cuj. lib. 27. Obs. cap. 17.*

Quest. XLV. An verò amuletis licitis & illa sint annumeranda, ubi bestiolæ pungentes in vicini ædes fugantur, quæstionis est non satis expeditæ? jurarem ego mihi (ut Pontifici m. cap. 18. X. de docim.) non liquere. Hoc tamen videtur! argumentis ex l. 24. §. ult. l. 26. ff. de damn. insect. l. 21. ff. de aq. pub. deductis, litem esse decidendam. Et proximum quemque sibi esse considerandum est, ordinatamque charitatem à se ipsa incipere. Atque sibi impuret vicinis, cur non similia adhibeat ad depellendos pulices: So kämen endlich die Flöh alle an des Teuffels Mutter. Das wäre eine herrliche Sache.

Quest. XLVI. Quid ergo de Remedio Pontificio exorcismi sentiendum, per quod fugantur pulices: quale tradit Barth. Chassan. *Consl. l. n. 124.* hac formula. *Adjuro vos mures, limaces, vermes (pulices) & omnia animalia immunda, alimenta hominum dissipantia & corrodentia hoc in territorio (sc. Hedueni in Gallia) & parochiati existentia, ut à dicto territorio & parochia discedatis, & ad loca accedatis, in quibus nulli nocere possitis, in nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti Amen.* Quale est simile excommunicationis remedium, quod ille ipse Jctus d. l. contra passeres ecclesiam sædantes & divinum officium impediētes, tradit. Nos talia media fugandi non approbamus: licet enim prima ecclesia donum miraculorum habuerit, ut ex Marco c. 10. patet, ubi fugati sunt serpentes: id tamen hodie desit: unde Augustinus: *Quisquis hodie adhuc querit prodigium? Vide Wenedel. Theol. l. 1. c. 24. th. 4. §. 2. in fine.* Sed Hic terminalia sunt.

Pou TIC 18,66^a

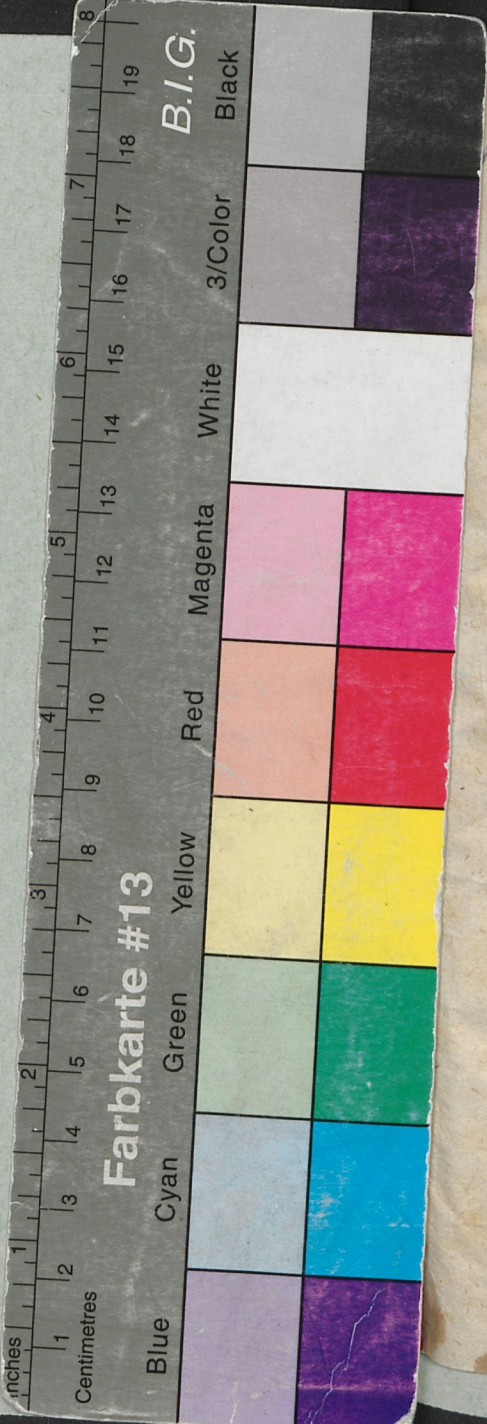
ULB Halle

3

002 412 217

142, 8.

II 705.

IIc
1866a

OPIZII JOCOSERII,
Juris Utriusque Licentiarum & Practici
Veronensis,

DISSERTATIO JURIDICA,
DE
EO, QUOD JUSTUM
EST CIRCA SPIRITUS FA-
MILIARES FOEMINARUM,

Hoc est,

PULICES,

Quaestionibus Theoretico-Practicis rarioribus ad-
ornata, variis Variorum Dicasteriorum praedictis aucta,
rationibus tam dubitandi, quam decidendi ampli-
cata, Facultatum celeberrimarum responsis so-
lidissimis firmata, & ex principiis tam Ju-
ridicis, quam Moralibus
deprompta.

Omnibus Doctoribus, Judicibus, causarum Patro-
nis & Studiosis aliisque in foro, Scholis ac
gynaeceis versantibus, perutilis
ac necessaria.

MARPURGI,
ANNO M. DCCIV.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA